

(1882 – 1971)

EŞREF EDİP FERGAN

Eşref Edip Fergan, 1882 yılında Selanik'te doğdu. İkinci Meşrutiyetin ilanından sonra Mehmet Akif Ersoy ile beraber Sırat-ı Müstakim adıyla haftalık bir dergi çıkardı. Sonradan derginin adını Sebilürreşad olarak değiştirdi. Eski Said döneminde Bediüzzaman hazretleriyle yakın dostlukları vardır. Uzun bir ayrılıktan sonra, 1952 yılında, İstanbul'da tekrar Üstad'la görüşen Eşref Edip, bu görüşmelerini veciz ifadelerle kaleme aldı. Neşrettiği dergilerde, İslam'ın korkusuz kalemi oldu. Her dönemde Said Nursi ve talebelerinin uğradığı amansız saldırılara karşı, daima mazlumların yanında yer aldı, Nur'un ve nurcuların hâmisî oldu. Üstad Bediüzzaman Said Nursi hazretlerinin kadim dostu Eşref Edip Fergan, 15 Aralık 1971 tarihinde İstanbul'da vefat etti.

Eşref Edip, nur talebelerinin "Küçük Tarihçe-i Hayat" olarak bildiği, "Risale-i Nur Müellifi Bediüzzaman Said Nur; Hayatı, Eserleri, Mesleği" kitabını 1952 yılında yayınladı. Büyük Tarihçe-i Hayat'tan 6 sene evvel neşredilen bu eser, çok hizmet etti.

Said Nursi hazretleri Eşref Edip için şöyle diyor: "Eşref Edip kırk seneden beri iman hizmetinde benim arkadaşım ve Sebilürreşad'da makale yazan ve şimdi vefat eden çok kıymetli kardeşlerimin mümessili ve hakikî İslâmiyet mücahidlerinden bir kardeşimdir. Ve Nurun bir hâmisidir..."

Merhum Eşref Edip'in hayatı ve hizmetleriyle alakalı çok sayıda eser yazılmıştır. Maksudımız merhumun hayatını, hatıralarını tekrar ele almak değil, Emirdağ Lâhikasında neşredilen önemli bir mektubun yazılış hikâyesini, olayın şahidi Muhsin Alev ağabeyimizin anlattıklarıyla çözmektir.

EŞREF EDİP'E HİTAP EDEN ÖNEMLİ BİR MEKTUBUN YAZILIŞ SEBEBİ

Emirdağ Lâhikasında Eşref Edip'e hitaben, Nisan 1952'de yazılmış önemli bir mektup vardır. Mektubun içeriğine geçmeden evvel o günlerin siyasi gelişmelerini kısaca özetlemek gerekiyor. Şöyle ki:

Cevad Rifat Atılhan liderliğinde 1 Ağustos 1951 tarihinde İslam Demokrat Partisi kurulur. Eşref Edip'in sahibi olduğu Sebilürreşad dergisi ile Necip Fazıl'ın Büyük Doğu'su bu partiyi destekler tarzda yazılar yayınlamaya başlar.

İslamiyet'i bir tek partinin kendi tekeline alma vahameti ve ezeli dostu Eşref Edip'in bu yanlışa taraftarlığı, Hz. Üstad'ı harekete geçirir ve: "İman dersi için gelenlere taraftarlık nazarıyla bakılmaz. Dost düşman derste fark etmez..." şeklinde özetlenebilecek ikazına mektupla muhatap olur.

EŞREF EDİP'E HİTABEN DOLAYLI OLARAK YAZILAN MEKTUP ŞÖYLE:

Aziz, Siddık kardeşlerimiz Ziya ve Abdülmuhsin!

Üstadımız diyor ki:

"Eşref Edip kırk seneden beri iman hizmetinde benim arkadaşım ve Sebilürreşad'da makale yazan ve şimdi vefat eden çok kıymetli kardeşlerimin mümessili ve hakikî İslâmiyet mücahidlerinden bir kardeşimdir ve Nur'un bir hâmisidir. Ben vefat etsem de Eşref Edip, Nurcular içinde bulunmasıyla büyük bir teselli buluyorum.

"Fakat Nur Risalelerinin ve Nurcuların siyasetle alâkaları yok ve Risale-i Nur, rıza-i İlahîden başka hiç bir şeye âlet edilmediğinden, mümkün olduğu kadar Risale-i Nur'un mensubları, içtimâî ve siyâsî cereyanlara karışmak istemiyorlar. Yalnız Sebilürreşad, Doğu gibi mücahidler iman hakikatlarını ehl-i dalaletin tecavüzatından muhafazaya çalıştıkları için, ruh u canımızla onları takdir ve tahsin edip onlarla dostuz ve kardeşiz, fakat siyaset noktasında değil.

Çünkü iman dersi için gelenlere tarafgirlik nazarıyla bakılmaz. Dost düşman derste fark etmez. Hâlbuki siyaset tarafgirliği, bu manayı zedeler. İhlâs kırılır. Onun içindir ki, Nurcular emsalsiz işkencelere ve sıkıntılara tahammül edip Nur'u hiç bir şeye âlet etmediler. Siyaset topuzuna el atmadılar.

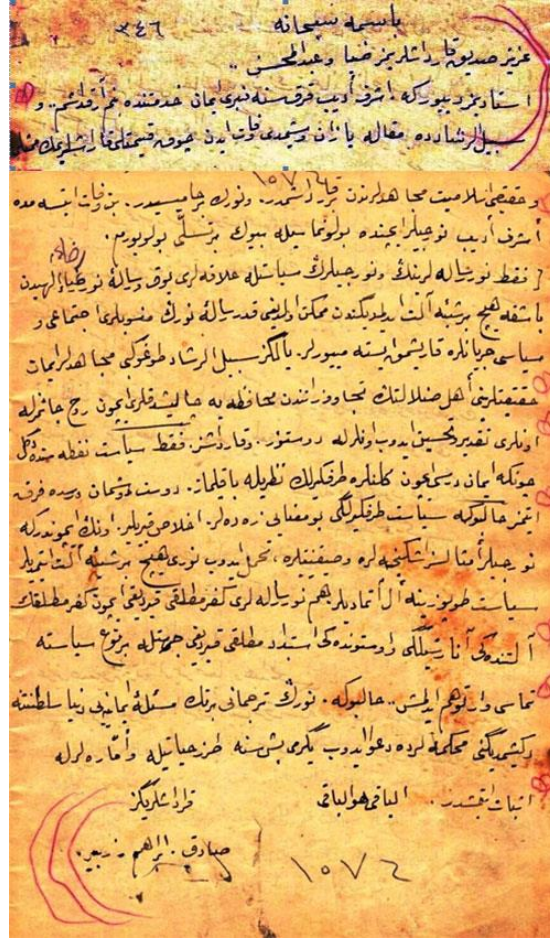
Hem Nur Risaleleri küfr-ü mutlakı kırdığı için, küfr-ü mutlakın altındaki anarşiliği ve üstündeki istibdad-ı mutlakı kırdığı cihetle, bir nevi siyasete teması var tevehhüm edilmiş. Hâlbuki Nur'un tercümanı, birtek mes'ele-i imaniyeyi dünya saltanatına değişmediğini mahkemelerde dava edip yirmi beş sene tarz-ı hayatıyla ve emarelerle isbat etmiştir."

]~5@«A²7!ö«x-;ö]~5@«A²7«!

Kardeşleriniz

Sadık, İbrahim, Zübeyir

(Emirdağ Lâhikası 35)

Said Nursi tarafından Ziya ve Abdulmuhsin'e; Sadık, İbrahim, Zübeyir imzalarıyla gönderilen bu mektup, Emirdağ Lâhikası kitabında neşredilmiştir.

İNCİTMEDEN, NAZİKÂNE İFADELER

Hz. Üstad, gayet nezih ifadelerle kadim dostu Eşref Edip'i incitmeden, nazikâne ifadeler ihtiva eden bu mektubu gönderiyor. Hatta mektup, doğrudan Eşref Edip'e yazılmıyor; o sırada İstanbul'da bulunan ve kendisiyle münasebetleri olduğunu bildiği Ziya (Arun) ve Abdulmuhsin (Alev) talebelerine hitaben yazılıyor. Bir incelik daha var, mektup; Sadık, İbrahim, Zübeyir imzalarıyla gönderiliyor ki bu ağabeyler o sırada Isparta'da Hz. Üstad'ın yanında bulunuyorlar. Mektupta Sebülürreşad ve Necip Fazıl'ın (Büyük) Doğu dergilerinin adları da geçiyor.

Şu bilgiyi de not etmekte fayda var: 1951'de kurulan İslam Demokrat Partisi (İDP) 22 Kasım 1952 tarihinde, Hüseyin Üzmez'in, Malatya'da gazeteci Ahmet Emin Yalman'ı kurşunlaması vesile edilerek, temelli olarak kapatılıyor.

Abdulmuhsin Alev 1954'den itibaren Berlin'de ikamet etmektedir

Mektubun Muhatabı Abdulmuhsin Alev Anlatıyor:

Mektupta kendisine hitap edilen Abdulmuhsin Alev Aġabey, İstanbul Risale-i Nur hizmetlerinin saffi evvellerindedir. Bediüzzaman'ın 1952 ve 1953 İstanbul seyahatlerinde Hz. Üstad'ın yakın hizmetlerinde bulunmuştur. 1954 yılında ani bir kararla Berlin'e hicret eden Muhsin aġabey halen Berlin'de ikamet etmektedir. Kendisinden kaydettiğimiz oldukça kapsamlı, çok kıymetli hizmet hatıraları "Aġabeyler Anlatıyor-7" kitabımızda yayınlanmıştır.

Abdulmuhsin aġabeyi telefonla tekrar aradım ve mektupta adının geçtiğini hatırlatarak, bildiklerini bir daha anlatmasını istirham ettim. Aynen şunları söyledi:

"Eşref Edip'in o zaman siyasete kayma ihtimali vardı. Üstad vaziyeti bildiği için bir mecburiyet olmadan, böyle bir işe girmeden anlattı. Bu mektup bize hitaben yazıldı. Çünkü Üstad, bizim Eşref Edip ile temasımızın olacağını bildiği için bize bildiriyor ki, yanlış bir iş yapılmasın şeklinde... Ona hitaben değil, bize hitaben yazdırıyor. Üstad siyasetten çekilmişti. Ben Eşref Edip'le haftada bir iki defa görüşüyordum."